

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - juni/lipanj 2017. godine**

Sarajevo, juli/srpanj 2017. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni i vanjski sektor.....	4
1.1. Kretanje industrijske proizvodnje i vanjskotrgovinske razmjene.....	4
1.2. Tržište rada.....	8
2. Javne finansije.....	9
2.1. Indirektni porezi u BiH.....	9
2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH.....	11
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	12
3.1. Cijene.....	12
3.2. Monetarni sektor.....	13
3.3. Depoziti.....	15
3.4. Krediti.....	15
3.5. Berze u BiH.....	16
4. Strane direktne investicije.....	18

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Prema nedavno objavljenim statističkim podacima¹, BiH je u prvom tromjesečju ostvarila realni ekonomski rast od 0,4% u odnosu na prethodni kvartal, tj. 2,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Pri tome je u FBiH ostvaren godišnji rast od 3%, te 2,2% u RS. Ovo je dosta skromno povećanje ekonomske aktivnosti u smislu konvergencije životnog standarda ka EU prosjeku dohodka po glavi stanovnika.

Dostupni ekonomski pokazatelji iz drugog tromjesečja na žalost ne ukazuju da je došlo do značajne promjene trenda iz prethodne, te početka tekuće godine. Kao što je objašnjeno u prethodnoj informaciji, robni izvoz je proizveo najveći dio ostvarenog rasta uz skroman doprinos privatne potrošnje i investicija.

Pri tome je po svemu sudeći došlo do realnog smanjenja vanjskotrgovinskog deficita roba uprkos nominalnom povećanju od 6,1% u prvom polugodištu. Rast obaveza servisiranja vanjskog duga od 31,4% (g/g) u prvom polugodištu je opteretio budžete tako da je po svemu sudeći doprinos javne potrošnje i investicija na ekonomski rast bio zanemariv. Naime, budžetski prilivi sa jedinstvenog računa UIO nakon izmirenja obaveza vanjskog duga su u prvom polugodištu bili neznatno (0,6%) niži u odnosu na isti period prthodne godine.

Pored toga, smanjenje radova niskogradnje iz prvog tromjesečja od 1,2% u okviru koje dominiraju javni radovi uglavnom u cestovnu infrastrukturu dodatno ukazuje na slab doprinos sektora opšte vlade povećanju domaće tražnje.

¹ Agencija za statistiku BiH (BHAS)

1. Realni i vanjski sektor

1.1 Industrijska proizvodnja i vanjskotrgovinska robna razmjena

Tokom prvog polugodišta 2017. godine u zemljama EU nastavljen je trend ekonomskog rasta iz prošle godine, a registrirane stope rasta su bile nešto više u odnosu na isti period prethodne godine. Prema pokazateljima Eurostata ekonomski rast u zemljama EU28 u prvom polugodištu ove godine je iznosio preko 2% u odnosu na isti period prethodne godine.² Jedan od pokazatelja rasta ekonomske aktivnosti u zemljama EU je i indeks poslovnog povjerenja (Economic Sentiment Index) koji je tokom juna 2017. godine ostvario rekordni rast od 1,6 p.p u odnosu na prethodni mjesec i tako dostigao vrijednost od 111,3 poena što predstavlja najvišu vrijednost ovog indeksa u posljednjih deset godina. Posmatrano po sektorima, najznačajnija povećanja su ostvarena u okviru industrije, garđevinarstva i u domenu potrošača. Posmatrano po zemljama, u većini zemalja je evidentan rast poslovnog povjerenja, dok su s pozicije glavnih bh. trgovinskih partnera najznačajnija povećanja ostvarena u Sloveniji (2,8 p.p), Njemačkoj (2,4 p.p) i Hrvatskoj (0,5 p.p), a vrijednost ovog indeksa u Italiji je ostala nepromjenjena.³ S druge strane, ekonomski rast u regiji tokom prvog polugodišta 2017. godine uglavnom je nastavljen, iako su stope rasta bile nešto niže u odnosu na prethodnu godinu. Tako su prema izvješaju EK za prvi kvartal 2017. godine u regionu registrirane stope BDP-a u odnosu na isti kvartal prethodne godine iznosile: Albanija 3,9%, Kosovo 3,8%, Crna Gora 3,2%, Hrvatska 2,5%, Srbija 1,2%, dok je ekonomski rast u Makedoniji stagnirao.⁴

Industrijska proizvodnja u BiH

Sva ova dešavanja u ekonomskom okruženju su rezultirala nastavakom trenda rasta ekonomske aktivnosti i u Bosni i Hercegovini. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-juni 2017. godine u Bosni i Hercegovini ostvaren rast industrijske proizvodnje od 2,1%, koji je istovremeno bio praćen i povećanjem broja zaposlenih u okviru iste.⁵ Međutim, imajući u vidu dešavanja u okruženju i podatke o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni koji su dosta pozitivniji, možda se mogla očekivati i viša stopa rasta.⁶ Ključni razlog bi mogao biti pad u proizvodnji električne energije u BiH od 1,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad proizvodnje električne energije posljedica je smanjenja proizvodnje u okviru hidroelektana od preko 30%, dok je proizvodnja u termoelektranama uvećana za oko 15% u odnosu na isti period prethodne godine. Ova dešavanja rezultirala su povećanjem proizvodnje u sektoru rudarstva od 7,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Detaljnije posmatrano, ovo povećanje proizvodnje u okviru rudarstva ponajviše je ostvareno zahvaljujući porastu proizvodnje u rudnicima uglja i lignita 10% i metalnih ruda 2%, dok je u okviru vađenja ostalih ruda i kamena nivo proizvodnje bio ispod prošlogodišnje.

Pored sektora rudarstva, najznačajniji doprinos povećanju ukupne industrijske proizvodnje u BiH ostvaren je u okviru prerađivačke industrije. Tako je u periodu januar-juni 2017. godine proizvodnja u bh. prerađivačkoj industriji uvećana za 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po granama, najznačajnija povećanja proizvodnje ostvarena su u okviru proizvodnje hemijskih proizvoda 17,2%, tekstila 12,9%, gotovih metalnih proizvoda 11,7%, mašina i uređaja oko 10%, te električne opreme u okviru koje je proizvodnja udvostručena. S druge strane, smanjenja proizvodnje su registrirana u okviru proizvodnje namještaja 25%, ostalih nemetalnih minerala (građevinski materijal)

² Eurostat, newsrelease, euroindicators, 1 August 2017.

³ Business and consumer survey results, Economic Sentiment Indicator, June 2017.

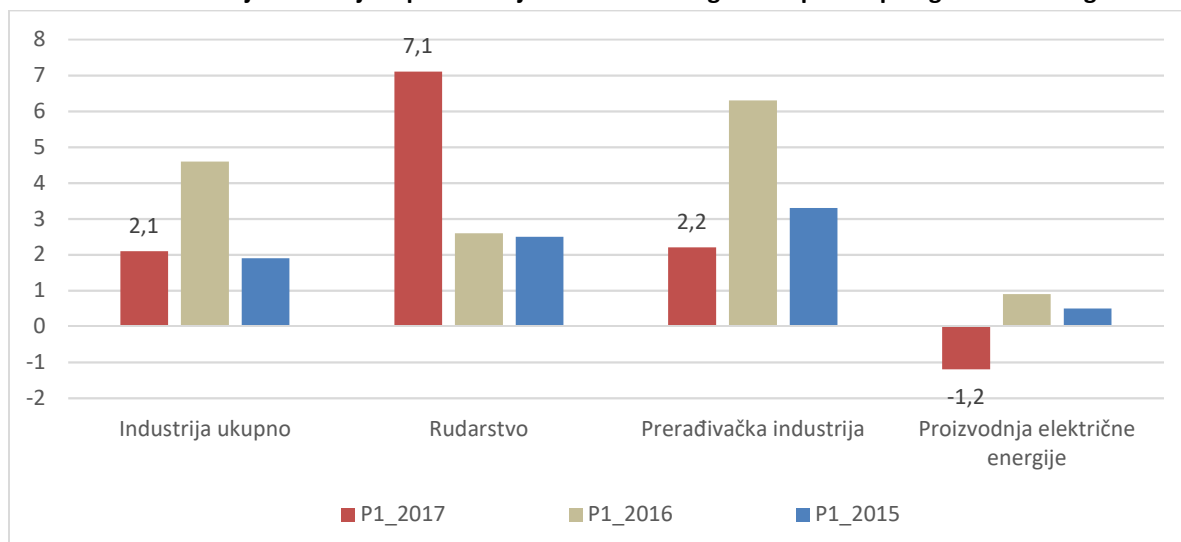
⁴ EC, EU candidate countries and potential countries economic quarterly (CCEQ), 2nd quarter 2017.

⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2017. godine", 25.07.2017.

⁶ Poređenja radi, registrirani rast industrijske proizvodnje u prvom polugodištu prethodne godine iznosio je 4,6%.

15% i duhana od oko 30%, dok je prehrambena industrija koja ima visoko učešće u strukturi bh. industrije stagnirala.

Grafikon 1: Kretanje industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2017. godine

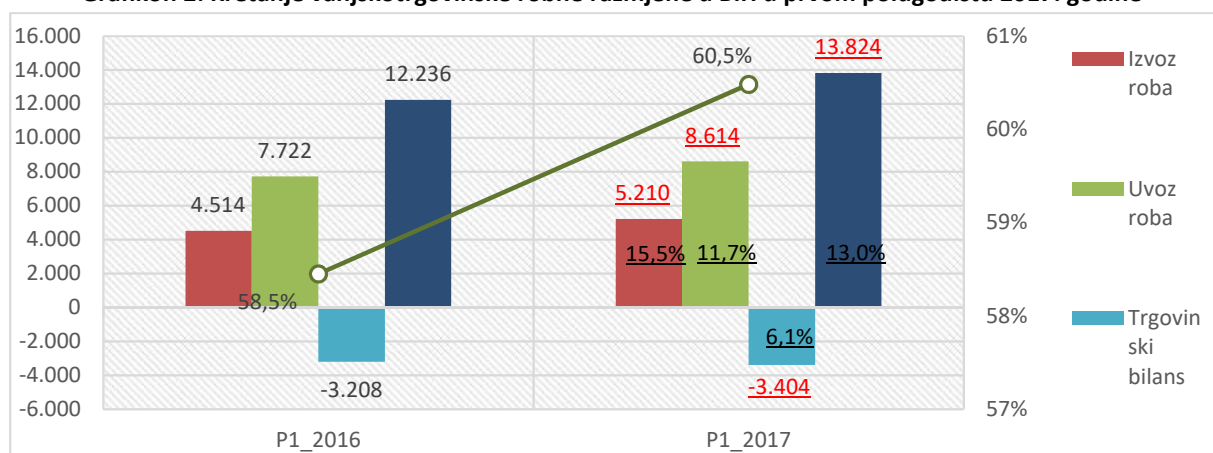

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Vanjskotrgovinska robna razmjena u BiH

Positivna kretanja u užem i širem međunarodnom ekonomskom okruženju i kretanja u okviru bh. industrije pozitivno su se reflektovala na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu u BiH. Tako je tokom prvog polugodišta 2017. godine u BiH došlo do povećanja ukupne robne razmjene, izvoza i uvoza roba po dvocifrenim stopama rasta, dok je vanjskotrgovinski robni deficit uvećan, a pokrivenost uvoza izvozom poboljšana. Međutim, potrebno je također istaći da je tokom posmatranog perioda došlo do značajnog povećanja izvoznih i uvoznih cijena tako da su realna povećanja ovih vanjskotrgovinskih indikatora u odnosu na nominalna bila nešto niža.

Grafikon 2: Kretanje vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH u prvom polugodištu 2017. godine

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

U periodu januar-juni 2017. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila vrijednost izvoza roba od 5,210 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 15,5% u odnosu na isti period prethodne godine.⁷ Međutim, posmatrano na nivou pojedinačnog mjeseca treba istaći da je za razliku od prethodnih

⁷Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Statistika robne razmjene sa inostranstvom juni 2017. godine", 20.07.2017. godine.

mjeseci kada su ostvarivane dvocifrene stope rasta, povećanje izvoza roba u junu iznosilo 7,2%. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja a samim tim i doprinos rastu izvoza registrirana su u okviru izvoza električne energije 63% (1,9 p.p)⁸, aluminijuma 35% (1,7 p.p), sekundarnih sirovina 55% (0,9 p.p), električne opreme 33% (0,6 p.p), te mlinskih, hemijskih proizvoda i koks gdje je izvoz udvostručen a doprinos rastu je iznosio preko (2 p.p). Međutim, prilikom interpretacije ovih dosta impresivnih stopa rasta potrebno je imati u vidu da je tokom posmatranog perioda došlo i do povećanja cijena pojedinih izvoznih proizvoda što je u određenoj mjeri rezultiralo ovako visokim stopama rasta.⁹ Ovo se ponajviše odnosi na električnu energiju, posebno ako se ima u vidu činjenica da je tokom posmatranog perioda došlo do smanjenja ukupne proizvodnje električne energije u BiH.¹⁰ Što se tiče ostalih proizvoda, prema podacima IMF-a za juni 2017. godine tokom posmatranog perioda došlo je do povećanja ukupnog indeks svjetskih cijena za 20,8%, industrijskih inputa 18,1%, indeksa metala 25,7%, aluminijuma 21,8% i sirove nafte od preko 30%. Na osnovu ovih pokazatelja može se zaključiti da je realni rast izvoza bio nešto niži u odnosu na nominalni što nikako ne umanjuje činjenicu da je BiH ostvarila vrlo dobar izvozni rezultat tokom posmatranog perioda.

S druge strane, ako se posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vrijednost bh. izvoza na tržište zemalja EU iznosila je 3,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 12,8%, dok je u zemlje CEFTA-e izvezeno 810 milijuna KM što je za 30,4% više u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, najznačajnija povećanja izvoza ostvarena su prilikom izvoza u države regiona Hrvatsku i Srbiju gdje su ostvarena povećanja izvoza od 26,3%, odnosno 43,8% što je i najviše doprinijelo povećanju ukupnog izvoza. Pored ovih zemalja tokom posmatranog perioda došlo je do povećanja izvoza u Sloveniju 20,4%, Austriju 19,4%, te Njemačku i Italiju od 2,3% odnosno 4,6%.

Tokom prvog polugodišta vrijednost ostvarenog uvoza roba u BiH iznosila je 8,614 milijarde KM što predstavlja povećanje od 11,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posljedica je ovo povećanja domaće tražnje u okviru sektora stanovništva i korporativnog sektora, te u većoj mjeri rasta svjetskih cijena uvoznih proizvoda. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza su registrirana u okviru uvoza rafinirane i sirove nafte od 28% odnosno 15% (2 p.p), zatim kamenog uglja i električne energije gdje je uvoz udvostručen a doprinos rastu uvoza iznosio (1,5 p.p) odnosno (1 p.p), te motornih vozila 14,6% (0,8 p.p) i sirovog aluminijuma 37,4% (0,6 p.p). Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, u prvom polugodištu 2017. godine vrijednost ostvarenog uvoza roba iz zemalja EU iznosila je 5,2 milijarde KM što predstavlja povećanje od 9,5%, dok je iz zemalja CEFTA-e uvezeno 1,070 milijuna KM što je identično povećanje od 9,5%. S druge strane, posmatrano po zemljama najviše stope rasta uvoza registrirane su prilikom uvoza iz Rusije 18,7%, Hrvatske 14,4%, Austrije 11,4% Slovenije 8,6%, Srbije 7,5%, Kine 7,1%, Italije 7,0% i Njemačke 3,1%. Tokom prvog polugodišta 2017. godine vanjskotrgovinski robni deficit u BiH iznosio je 3,4 milijarde KM što predstavlja povećanje od 6,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, povećanju deficita su najviše doprinijeli nafta, naftni derivati nafte i koks po (3 p.p), te motorna vozila 1,8 p.p, mašine 1,3 p.p i tekstil 0,7 p.p. Posmatrano po zemljama, najveća povećanja deficita odnosno doprinosi povećanju istog registrirana su prilikom vanjskotrgovinske razmjene sa SAD (4,5 p.p), Rusijom (1,5 p.p), Italijom (1,2), Kinom i Poljskom po (1 p.p). Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u Bosni i Hercegovini u periodu januar-juni 2017. godine iznosila je 60,5% i u odnosu na isti period prethodne godine poboljšana je za 2 p.p. Detaljniji pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za prvo polugodište 2017. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

⁸ Prilikom interpretacije pokazatelja o izvozu električne energije potrebno je imati na umu da je tokom posmatranog perioda ukupna proizvodnja smanjena, uvoz iste udvostručen a cijena značajno povećana.

⁹ U vrijeme pripreme ovog izvještaja dostupni su bili jedino indeksi izvoznih i uvoznih cijena BHAS-a za prvi kvartal 2017. godine koji ukazuju da su izvozne cijene povećane za 3,6% a uvozne 7,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

¹⁰ U nedostatku zvaničnih indeksa izvoznih i uvoznih cijena vrijedi istaći da je cijena električne energije na berzi u Leipzigu odnosno vrijednost KWK indeksa tokom posmatranog perioda povećana za 42,3%.

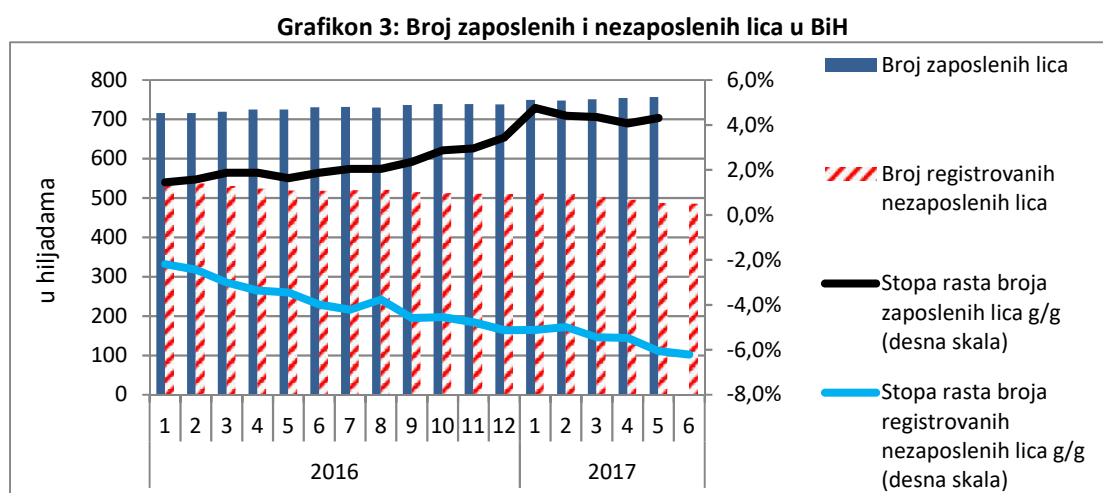
Tabela 1: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH prema HS klasifikaciji za period januar-juni 2017.godine

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	P1_2016	p1_2017	2017/2016 promjena %		P1_2016	P1_2017	2017/2016 promjena %		P1_2016	P1_2017	2017/2016 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	4511	5210	15,5	15,5	7709	8614	11,7	11,7	-3208	-3404	6,1	6,1	60,5%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORUJEKLA	57	59	3,5	0,0	214	229	7,3	0,20	-157	-170	8,7	0,42	25,8%
2 PROIZVODI BILJNOG PORUJEKLA	89	135	51,1	1,01	381	418	9,6	0,48	-292	-283	-3,0	-0,28	32,3%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORUJEKLA I BILJNOG	65	86	33,3	0,48	92	130	40,5	0,49	-28	-44	57,0	0,50	66,3%
4 PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	172	168	-2,6	-0,10	699	713	2,0	0,18	-527	-546	3,5	0,58	23,5%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORUJEKLA	307	456	48,3	3,29	894	1267	41,7	4,84	-587	-811	38,3	7,00	36,0%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH	351	457	30,2	2,35	796	820	3,1	0,32	-445	-364	-18,3	-2,54	55,7%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	155	172	11,1	0,38	517	547	5,8	0,39	-362	-375	3,6	0,41	31,5%
8 KOŽA I KRZNO	71	107	52,3	0,82	239	255	6,8	0,21	-168	-148	-12,3	-0,65	42,1%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	347	368	5,8	0,45	116	124	7,5	0,11	232	243	5,0	-0,36	295,4%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	132	117	-11,3	-0,33	198	196	-1,0	-0,03	-66	-79	19,8	0,41	59,8%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	258	279	8,0	0,46	531	583	9,7	0,67	-273	-304	11,3	0,96	47,9%
12 OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	351	354	0,9	0,07	166	166	-0,2	0,00	185	188	1,8	-0,10	213,8%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH	29	41	41,5	0,27	165	165	-0,2	-0,01	-137	-124	-9,1	-0,39	24,8%
14 BISERI, PLEMENTI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO	6	6	5,0	0,01	7	8	18,6	0,02	-1	-2	100,0	0,03	75,9%
15 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	760	910	19,7	3,32	764	901	17,9	1,77	-4	9	-304,7	-0,41	101,0%
16 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	532	631	18,6	2,19	1056	1148	8,7	1,19	-524	-517	-1,3	-0,21	54,9%
17 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	166	161	-3,0	-0,11	577	632	9,5	0,71	-412	-471	14,5	1,86	25,4%
18 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	12	13	10,8	0,03	107	104	-3,1	-0,04	-95	-91	-4,8	-0,14	12,8%
19 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	13	79	529,6	1,47	4	7	84,6	0,04	9	72	731,4	-1,96	1093,1%
20 RAZNI PROIZVODI	70	613	780,2	12,04	184	199	8,3	0,20	-114	414	-463,4	-16,45	308,3%
21 UMIJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I	580	0	-100,0	-12,86	0	104	0,0	0,00	580	-104	0	0,00	0,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

1.2. Tržište rada

Rast obima poslovne aktivnosti u pojedinim djelatnostima pozitivno se odrazio na broj zaposlenih lica u BiH. Ukupan broj zaposlenih lica u maju 2017. godine je uvećan 4,3% g/g, i iznosi 756,4 hiljada.¹¹ Najveća stopa rasta broja zaposlenih lica u maju 2017. godine registrovana je u području ostalih uslužnih djelatnosti (42,4% g/g).¹² Ipak, najveći doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih u BiH bio je područjima djelatnosti prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala sa stopama rasta 6% g/g i 5,6% g/g respektivno.¹³ Broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH u junu 2017. godine smanjen je za 6,2% g/g i iznosi 485,9 hiljada. Uz povećanje broja zaposlenih lica i smanjenje broja nezaposlenih lica administrativna stopa nezaposlenosti u maju 2017. godine je smanjena i iznosi 39,2%. Agencija za statistiku BiH objavila je preliminarne podatke Ankete o radnoj snazi za 2017. godinu koja takođe pokazuje smanjenje stope nezaposlenosti u BiH za 4,9 p.p. u odnosu na 2016. godinu i iznosi 20,5%. Pored toga, stopa zaposlenosti u BiH je uvećana (g/g) i iznosi 33,9%, dok je stopa aktivnosti nešto niža u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 42,6%.¹⁴

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

U maju 2017. godine nastavljen je rast prosječne neto plate u BiH.¹⁵ Prosječna neto plata u posmatranom mjesecu iznosila je 860 KM i u odnosu na isti mjesec prethodne godine nominalno je veća za 2,7%. Iako je o skoro svim područjima djelatnosti neto plata uvećana u odnosu na isti mjesec prošle godine, najveće stope rasta su u područjima stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (15,9% g/g) i djelatnosti umjetnost, zabava i rekreacija (7,3% g/g). Ukupan broj penzionera u BiH u junu 2017. godine uvećan je za 1,2% g/g i iznosi 668,1 hiljada.¹⁶ Uz povećanje broja penzionera prosječna penzija

¹¹ Izvor: BHAS, privremeni podatak. Broj zaposlenih lica za juni 2017. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije.

¹² Ostale uslužne djelatnosti (S) - Do visoke stope rasta broja zaposlenih u pomenutoj djelatnosti došlo je jer se broj izvještajnih jedinica u području S-KD BiH 2010 povećao (uključene izvještajne jedinice koje imaju 10 i više zaposlenih). Izvor: BHAS.

¹³ Pomenuta područja djelatnosti zapošljavaju najveći broj lica u BiH pa je rast broja zaposlenih u ovim djelatnostima imao veliki doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u BiH.

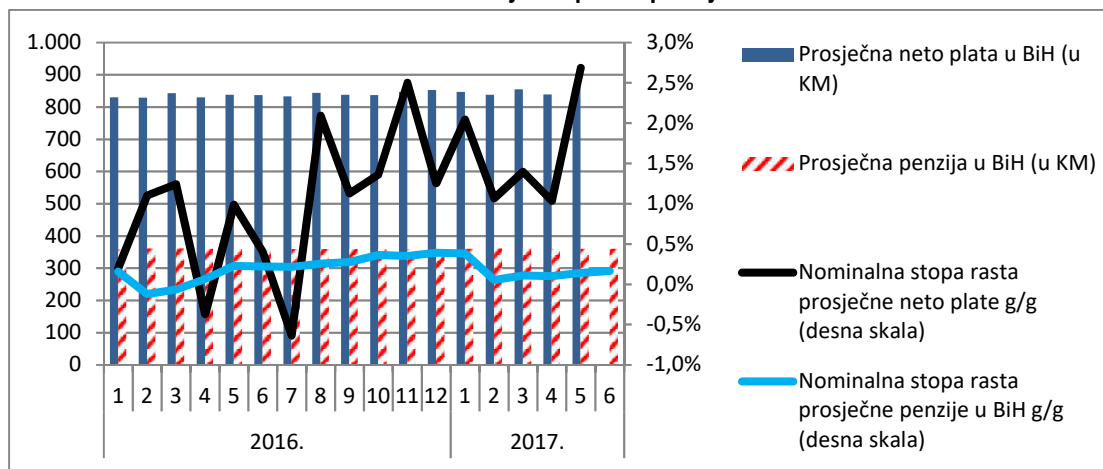
¹⁴ Stopa aktivnosti predstavlja procentualno učešće radne snage u radno sposobnom stanovništvu. Prema ARS 2017, radna snaga i radno sposobno stanovništvo su smanjeni u odnosu na podatke iz ARS 2016. godine. Međutim, intenzitet smanjenja radne snage bio je veći, što je uticalo na smanjenje stope aktivnosti.

¹⁵ U periodu izrade Informacije nisu bili dostupni podaci o neto plati za juni 2017. godine.

¹⁶ Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

u BiH nije se značajno mijenjala u odnosu na juni 2016. godine (0,2%) i iznosi 360 KM.¹⁷ Ipak, u realnom smislu je smanjena zbog inflacije.

Grafikon 4: Prosječna plata i penzija u BiH

Izvor: BHAS, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

1. Javne finansije

U prvih pola godine, na BiH nivou je ukupno prikupljeno oko 6,8 milijardi KM javnih prihoda ili 8,5% g/g. Od tog iznosa oko 48,1% se odnosi na prihode od indirektnih poreza, a 51,9% na prihode od direktnih poreza, doprinosa i ostalih prihoda u nadležnosti entitetskih poreskih uprava.

2.1. Indirektni porezi u BiH

Naplaćeni prihodi. Juni mjesec tekuće godine karakteriše bolja naplata prihoda od indirektnih poreza, koja se odrazila i na naplaćene bruto prihode za period jan-jun 2017. godine. Navedeni bruto prihodi su iznosili oko 3,3 milijarde KM, što je za skoro 7% više nego u istom periodu prethodn godine. Međutim, od početka godine prisutan je rast povrata sredstva sa JR UIO što se nastavilo i tokom mjeseca juna. Tako je su sredstva izdvojena za povrate (bilo u vidu isplate povrata PDV-a ili rezervisanih sredstava za povrate PDV-a) značajno porasla, što je rezultiralo smanjenjem neto prihoda od indirektnih poreza. Neto prihodi od indirektnih poreza za prvih pola godine su iznosili oko 2,7 milijardi KM (3,1% g/g). Kao i u ranije posmatranim periodima, pozitivan doprinos rastu neto prihoda dali su rast prihoda od PDV-a (2,1 p.p.), carina (0,5 p.p.) i putarina (0,5 p.p.).

¹⁷ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

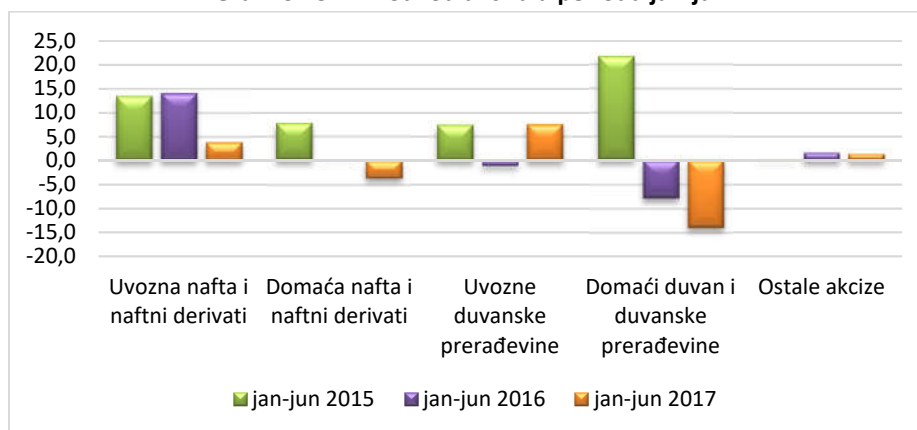
	struktura 2017	jan-jun 2016	jan-jun 2017	apr 2017	maj 2017	jun 2017
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	3,1	5,9	6,6	11,2	6,9
Povrati	19,0	-2,3	19,7	9,4	24,4	30,9
Neto prihodi - prikupljeno	81,0	4,2	3,1	6,1	8,4	2,1
PDV	50,5	5,5	3,4	5,6	7,3	0,6
Carine	3,9	-1,8	11,0	4,4	19,3	11,5
Akcize	20,9	1,0	1,3	1,7	10,1	5,9
Putarine	5,3	9,4	8,5	16,9	4,8	15,5
Ostali prihodi	0,3	3,6	-0,9	-12,1	3,9	8,9
Neusklađeni prihodi	0,2	23,9	-56,3	70,1
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	2,9	6,2	5,4	10,4	8,8
Minimalne rezerve	19,2	-2,2	19,1	9,4	27,9	25,1
Budžeti	80,8	4,0	3,6	4,6	6,8	5,4
Servisiranje vanjskog duga	13,3	11,0	31,4	122,9	2,4	10,5
FBiH	8,6	9,2	32,1	131,8	1,5	10,3
RS	4,6	13,9	30,2	108,4	5,0	10,8
BD	0,0	59,2	29,1	27,2	0,0	-9,3
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	67,6	3,0	-0,6	-5,2	7,7	4,0
Institucije BiH	11,3	0,8	0,0	-4,0	0,8	0,8
FBiH	35,9	2,0	0,1	-5,4	10,3	7,6
RS	18,0	6,3	-2,8	-6,8	6,9	-1,7
BD	2,4	3,9	3,7	5,8	8,2	6,1

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Porez na dodatu vrijednost. U prvoj polovini 2017. godine po osnovu PDV-a ukupno je prikupljeno oko 1,7 milijardi KM prihoda što je za oko 3,4% više nego u istom periodu prethodne godine. Naplaćeni prihodi od PDV-a, koji se odnosi na promet domaćih roba i usluga je u posmatranom periodu manji za 25,7% g/g, dok su naplaćeni prihodi od PDV-a pri uvozu roba iznosili oko 1,4 milijarde KM i veći su za 11,2% g/g¹⁸.

Akcize. Za prvih šest mjeseci tekuće godine, po osnovu akciza prikupljeno je 687 miliona KM neto prihoda čime su isti ostvarili skroman rast. 73% od ukupnih akciza se odnosi na uvozne akcize, koje su u posmatranom periodu ostvarile rast od oko 5,5% g/g. U istom periodu domaće akcize su smanjenje za 8,1% g/g. Detaljnije kretanje prihoda od akciza se može vidjeti iz grafikona ispod.

Grafikon 5: Prihodi od akciza u periodu jan-jun

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Carine. Prihodi od carinskih dažbina za prvih šest mjeseci 2017. godine su iznosili oko 127 miliona KM.

¹⁸ Podaci o naplaćenim PDV prihodima u domaćem prometu roba i usluga i pri uvozu roba su preuzeti iz PDV nacionalne prijave.

Putarine. Neto prihodi od putarina u posmatranom periodu su iznosili oko 173 miliona KM.

Raspoređeni prihodi. Nakon izdvajanja od oko 631 milion za minimalne rezerve (povrate sa JR UIO), raspoloživi neto prihodi za raspodjelu krajnjim korisnicima su iznosili oko 2,7 milijardi KM (3,6% g/g više). Od tog iznosa za servis vanjskog duga utrošeno je oko 436 miliona KM (31,4% g/g), dok su preostala doznačena sredstva za finansiranje krajnjih korisnika smanjena za 0,6% g/g (oko 2,2 milijarde KM).

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

U ukupno prikupljenim javnim prihodima na nivou BiH, prihodi koje prikupljaju entiteske poreske uprave učestvuju sa 51,9%. U prvih pola godine entitetske poreske uprave su ukupno prikupile oko 3,5 milijarde KM prihoda od direktnih poreza, doprinosa i ostalih prihoda. Ovim su navedni prihodi ostvarili rast od 11,1% g/g. U obje poreske uprave sve vrste prihoda bilježe pozitivne stope rasta (što se može vidjeti iz tabele ispod).

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-jun 2017			RS jan-jun 2017			BiH jan-maj 2017		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2016	2017		2016	2017		2016	2017	
Direktni porezi	391,1	492,0	25,8	235,3	252,2	7,2	626,4	744,1	18,8
Porez na dohodak	179,6	200,2	11,5	106,0	115,4	8,9	285,7	315,7	10,5
Porez na dobit	124,8	202,8	62,5	114,7	118,7	3,5	239,4	321,4	34,3
Porezi građana	86,0	88,2	2,6	14,6	18,0	23,5	100,6	106,3	5,6
Ostali porezi	0,7	0,7	7,5	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	7,5
Takse, kazne i naknade	320,2	351,6	9,8	167,2	193,3	15,6	487,4	545,0	11,8
Doprinosi	1.426,1	1.561,2	9,5	655,5	700,0	6,8	2.081,6	2.261,2	8,6
PIO	785,8	863,4	9,9	366,5	384,9	5,0	1.152,3	1.248,3	8,3
Zdravstvo	575,7	626,3	8,8	240,6	263,6	9,6	816,2	889,9	9,0
Nezaposleni	64,6	71,5	10,6	18,6	19,7	5,9	83,2	91,1	9,5
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	27,7	29,4	5,8	27,7	29,4	5,8
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,1	2,5	18,0	2,1	2,5	18,0
UKUPNO	2.137,4	2.404,8	12,5	1.058,0	1.145,5	8,3	3.195,4	3.550,3	11,1

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

Direktni porezi. Po ovom osnovu tokom prvog polugodišta 2017. godine prikupljeno je za 18,8% više u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Najznačajnije kategorije direktnih poreza su porez na dobit i porez na dohodak. Kod poreza građana u RS bilježi se povećanje naplate istih od 23,5% g/g jer je rok za naplatu poreza na nepokretnosti bio kraj juna (za prvi dio poreza).

Porez na dobit. Prihodi od poreza na dobit u periodu januar - juni bilježe porast od 34,3% g/g. Kao i u ranije posmatranim periodima, prihodi po ovom osnovu bilježe povećanje zahvaljujući značajnom porastu prihoda od poreza na dobit preduzeća (posebno u FBiH) i prihoda od poreza na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija.

Porez na dohodak. Rast prihoda od poreza na dohodak je iznosio 10,5% g/g. Kod poreza na dohodak, i dalje su najznačajniji prihodi od poreza na lična primanja (iz radnih odnosa ili obavljanja samostalne djelatnosti).

Prihodi od doprinosa. Po osnovu doprinosa za prvih šest mjeseci ukupno je prikupljeno oko 2,3 milijarde KM, što je za 8,6% više nego u istom periodu prethodne godine. U strukturi prihoda od doprinosa nije bilo izmjena u odnosu na ranije posmatrane periode.

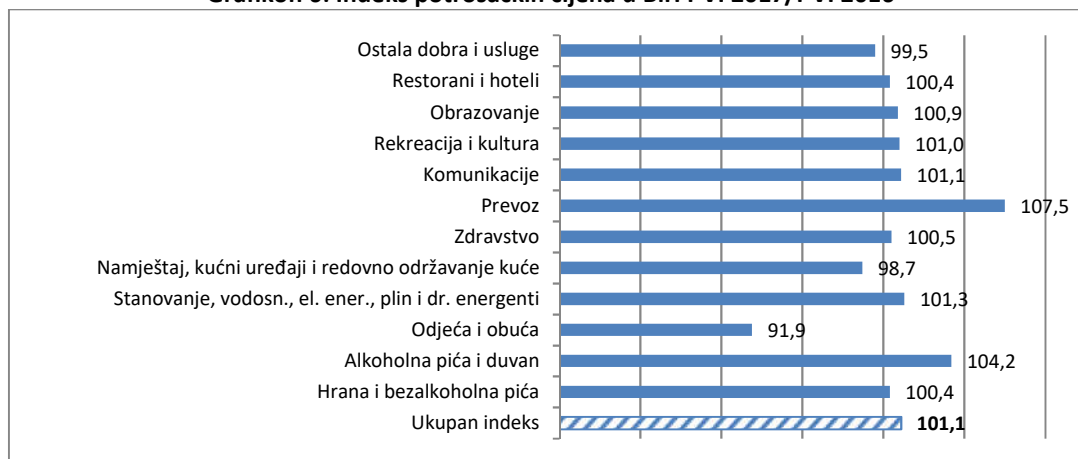
Ostali prihodi. Naplaćeni prihodi po osnovu taksi, kazni i naknada su u posmatranom periodu takođe viši za 11,8% g/g. Kod ove grupe prihoda najveći rast je ostvaren kod naknada i taksi (naknada za puteve koja se plaća prilikom registracije vozila, naknada za korištenje šuma, naknada za priređivanje igara na sreću, različite administrativne takse). U oba entiteta prisutno je povećanje naplate prihoda i od poreza i doprinosa, kao i ostalih prihoda (kazni i naknada) usljed pojačanih inspeksijskih kontrola.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene

U junu 2017. godine inflacija u BiH je iznosila 1% g/g. Kao i prethodnih mjeseci najveći doprinos rastu ukupnog nivoa cijena bio je udjeljcima prevoza, alkoholnih pića i duvana, hrane i bezalkoholnih pića. Inflacija u periodu I-VI 2017. godine iznosila je 1,1% g/g.¹⁹ U P1 2017. godine, cijene u odjeljku prevoza su veće za 7,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Rast cijena nafte imao je značajan uticaj na kretanje cijena u pomenutom odjeljku. Cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana u istom periodu uvećane su za 4,2%²⁰ g/g, dok su cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića veće za 0,4% g/g, ali zbog velikog udjela u CPI indeksu uticale su na rast ukupnog nivoa cijena u BiH.

Grafikon 6: Indeks potrošačkih cijena u BiH I-VI 2017/I-VI 2016

Izvor: BHAS

Iako je indeks cijena hrane na svjetskom tržištu u junu 2017. godine bio manji u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine (-1,3% g/g), cijena hrane u periodu I-VI 2017. godine bila je veća za 5,2% g/g.²¹ Slično kretanje cijena zabilježeno je kod sirove nafte koja je u junu 2017. godine bila niža za 3,3% u odnosu na juni 2016. godine, ali je u prosjeku za period I-VI 2017. godine ostvaren rast cijena nafte od 32% g/g.²²

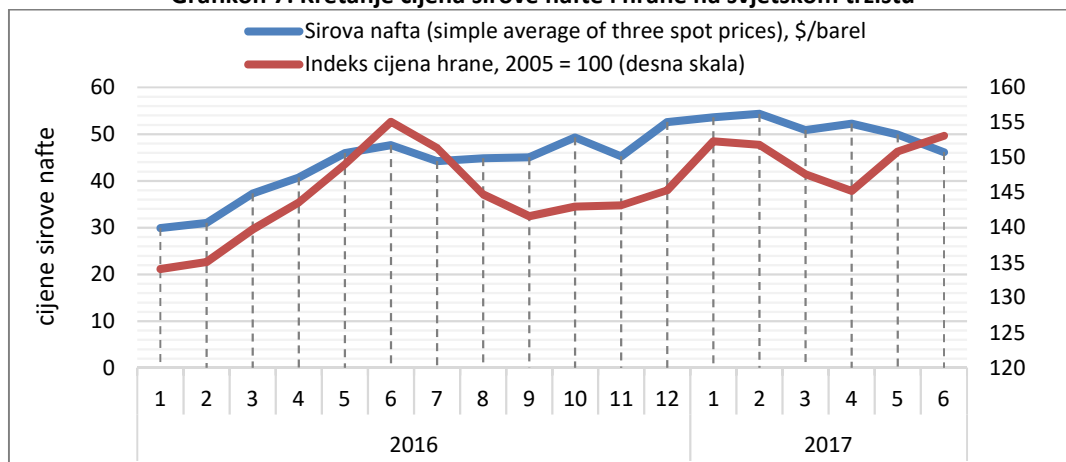
¹⁹ U prosjek perioda uzete su obzir korekcije koje je napravila Agencija za statistiku BiH, a odnose se na objavljene podatke za maj 2017. godine. Izvor: BHAS.

²⁰ Uvećanje akciza na cigarete i duvan za pušenje u 2017. godini.

²¹ Izvor: MMF baza podataka.

²² Izvor: MMF baza podataka.

Grafikon 7: Kretanje cijena sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu

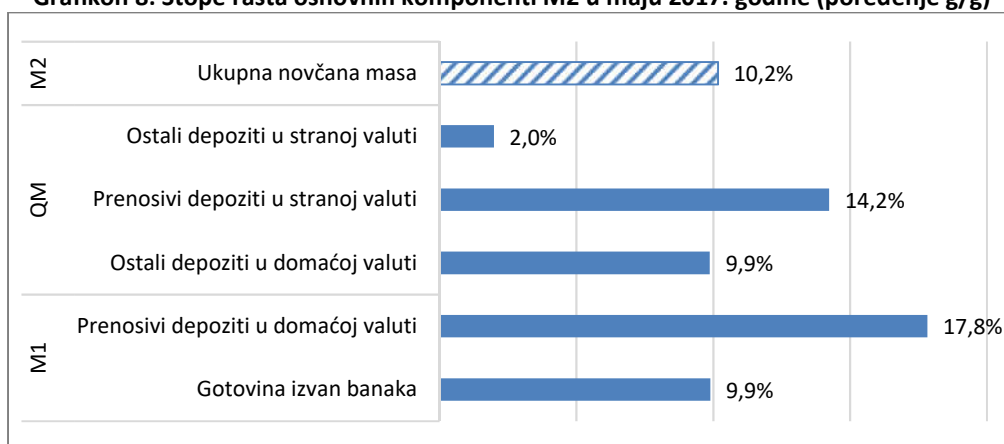
Izvor: MMF baza podataka

3.2. Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (M2) u junu 2017. godine uvećana je za 10,2% u odnosu na isti mjesec 2016. godine i iznosi 21 mlrd. KM. Iako su sve komponente M2 u posmatranom mjesecu uvećane g/g, najznačajniji dopinos rastu dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (5 p.p.) sa stopom rasta od 17,8% g/g. Prenosivi depoziti u domaćoj valuti su ujedno i najveća komponenta M2. Stope rasta ostalih komponenti M2 predstavljene su na grafikonu ispod, a njihov dopinos rastu M2 bio je nešto manji. Ostali depoziti u domaćoj valuti imali su dopinos od 1,9 p.p, gotovina izvan banaka 1,6 p.p, prenosivi depoziti u stranoj valuti 1,1 p.p, a ostali depoziti u stranoj valuti 0,6 p.p.

Uvećanje rezervnog novca (M0) nastavljeno je u junu 2017. godine. Rezervni novac na kraju posmatranog mjeseca iznosio je 8,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 9,5% g/g. Sve komponente M0 imale su dopinos uvećanju rezervnog novca. Međutim, najznačajniji dopinos rastu dala je najveća komponenta M0 - gotovina izvan monetarnih vlasti (7,3 p.p.) sa stopom rasta od 15,4% g/g.

Grafikon 8: Stope rasta osnovnih komponenti M2 u maju 2017. godine (poređenje g/g)

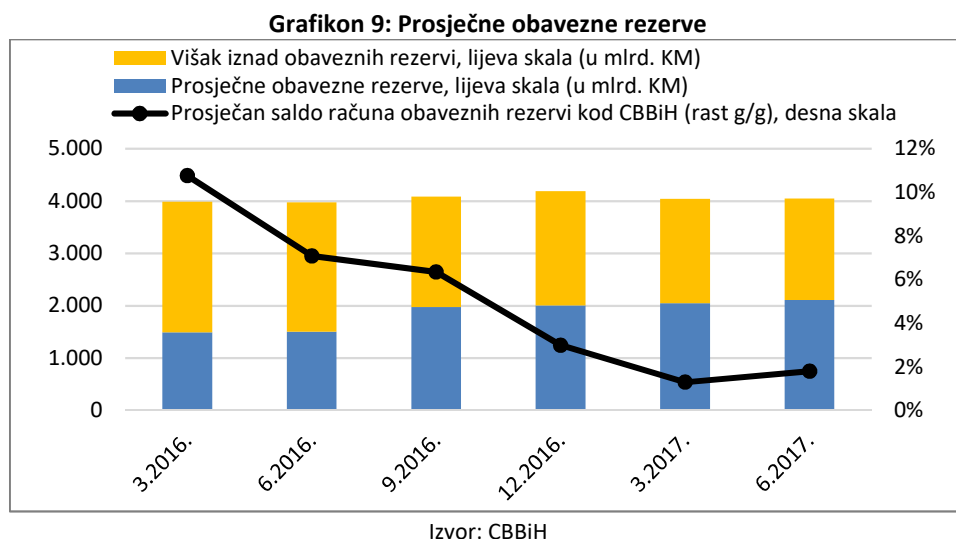
Izvor: CBBiH

Prosječna stopa obavezne rezerve na kraju juna 2017. godine iznosila je 10% i nije se mijenjala u odnosu na prethodni mjesec.²³ Istovremeno, implicitna stopa obavezne rezerve iznosila je 19,2%.²⁴

²³ Prosječne obavezne rezerve/ osnovica za obračun obavezne rezerve.

²⁴ Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obavezne rezerve.

Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u junu 2017. godine iznosio je 4 mlrd. KM i veći je za 1,8% u odnosu na isti mjesec 2016. godine. Veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi pripada prosječnim obavezanim rezervama (oko 52%), a ostatak se odnosi na višak iznad obaveznih rezervi što nije bio slučaj u istom mjesecu 2016. godine.²⁵ Prosječne obavezne rezerve u junu 2017. godine uvećane su za 40% g/g, a višak iznad obaveznih rezervi je smanjen za 21,5% g/g. Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama iznosila je 113,6% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

U junu 2017. godine nastavljen je rast bruto deviznih rezervi (7,9% g/g) i iznosile su 9,5 mlrd. KM. Rastu bruto deviznih rezervi doprinijele su investicije u vrijednosne papire, depoziti kod nerezidentnih banaka i strana valuta u trezoru CBBiH. Stope rasta pomenutih komponenti bruto deviznih rezervi predstavljene su u tabeli ispod.

Tabela 4: Bruto devizne rezerve (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...+7
01.2017.	213,8	6,1	208,3	2.718,9	0,0	6.265,1	9.412,2
02.2017.	221,4	2,6	212,6	2.629,2	0,0	6.302,0	9.367,8
03.2017.	218,4	2,6	212,6	2.590,1	0,0	6.217,5	9.241,2
04.2017.	217,8	6,2	212,7	2.760,3	0,0	6.222,1	9.419,0
05.2017.	213,1	2,5	212,9	2.595,2	0,0	6.385,6	9.409,4
06.2017.	204,2	2,5	215,3	2.497,9	0,0	6.545,7	9.465,7
Stopa rasta g/g							
01.2017.	11,3%	62,0%	107,3%	190,1%	-	-15,4%	9,0%
02.2017.	4,9%	-34,3%	112,4%	300,8%	-	-17,1%	9,3%
03.2017.	6,9%	-33,0%	100,4%	118,8%	-	-12,4%	7,5%
04.2017.	2,3%	61,6%	91,1%	40,4%	-	-3,0%	8,2%
05.2017.	4,1%	107,8%	72,0%	14,3%	-	5,8%	9,0%
06.2017.	-8,8%	-36,2%	66,8%	6,0%	-	8,0%	7,9%

Izvor: CBBiH

²⁵ Od 1. jula 2016. godine, nakon stupanja na snagu Odluke Upravnog vijeća CBBiH, a odnosi se na visinu stope obavezne rezerve i naknada na ta sredstva, udio viška iznad obaveznih rezervi se smanjuje.

3.3. Depoziti

U vrijeme pisanja Informacije nisu bili dostupni podaci za šesti mjesec 2017. god.

Ukupan iznos depozita na kraju petog mjeseca 2017. god. je iznosio 18,45 mlrd. KM uz stopu rasta od 10,5%. U odnosu na prošli mjesec stopa je ostvarila rast za 1,2 p.p. dok je u odnosu na početak godine stopa porasla za 1,6 p.p. U odnosu na početak godine stopa rasta depozita stanovništva se nije mijenjala dok je stopa rasta depoziti sektora nefinansijskih preduzeća veća za 0,97 p.p. Stopa rasta depozita opšte vlade je povećana za 4,8 p.p. u odnosu na početak godine je veća za 14,3 p.p. U odnosu na početak godine češće depozita stanovništva u ukupnim depozitima je smanjeno za 0,7%, a učešće depozita nefinansijskih preduzeća smanjeno za 0,2 p.p. Nasuprot tome, učešće depozita opšte vlade je povećano za 1 p.p.

Tabela 5: Sektorska struktura depozita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)²⁶

Period	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinansijskih preduzeća	Depoziti opšte vlade	Ostali
01.2017.	17.915	10.714	4.109	1.680	1.412
02.2017.	17.989	10.754	4.085	1.712	1.437
03.2017.	18.105	10.875	4.053	1.773	1.403
04.2017.	18.191	10.913	4.019	1.826	1.433
05.2017.	18.446	10.897	4.185	1.913	1.452
Stopa rasta g/g					
01.2017.	8,9%	8,1%	10,4%	12,0%	7,5%
02.2017.	9,1%	8,0%	10,1%	13,1%	10,8%
03.2017.	9,5%	7,9%	9,7%	22,9%	6,0%
04.2017.	9,3%	7,9%	8,6%	21,5%	7,9%
05.2017.	10,5%	8,1%	11,3%	26,3%	8,7%
Učešće u ukupnim depozitima					
01.2017.	100,0%	59,8%	22,9%	9,4%	7,9%
02.2017.	100,0%	59,8%	22,7%	9,5%	8,0%
03.2017.	100,0%	60,1%	22,4%	9,8%	7,8%
04.2017.	100,0%	60,0%	22,1%	10,0%	7,9%
05.2017.	100,0%	59,1%	22,7%	10,4%	7,9%

Izvor: CBBiH

3.4. Krediti

U vrijeme pisanja Informacije nisu bili dostupni podaci za šesti mjesec 2017. god.

Ukupan iznos kredita na kraju petog mjeseca 2017. god. je iznosio 17,75 mlrd. KM. uz stopu stope rasta 5,4% g/g. Krediti plasirani nefinansijskim preduzećima su ostvarili rast 4,1 p.p. dok su krediti stanovništvu rasli 1,7 p.p. u odnosu na početak godine. Negativna stopa rasta kredita opštoj vladi se promijenila sa -11,3% g/g koliko je iznosila na kraju prvog mjeseca na -5,6% g/g u petom mjesecu 2017. god.

²⁶ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine svi nivoi vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

Tabela 6: Sektorska struktura kredita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinansijskim preduzećima	Kreditni opštoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
01.2017.	17.180	8.062	8.034	1.003	80
02.2017.	17.336	8.095	8.195	1.012	82
03.2017.	17.580	8.187	8.339	1.021	97
04.2017.	17.670	8.256	8.374	1.005	96
05.2017.	17.749	8.331	8.405	980	101
Stopa rasta g/g					
01.2017.	2,4%	4,0%	3,2%	-11,3%	0,0%
02.2017.	2,8%	4,2%	4,1%	-9,1%	-20,8%
03.2017.	3,9%	4,6%	5,7%	-7,1%	-14,6%
04.2017.	4,3%	4,9%	5,7%	-4,9%	0,0%
05.2017.	5,4%	5,7%	7,3%	-5,6%	6,2%
Učešće u ukupnim kreditima					
01.2017.	100,0%	46,9%	46,8%	5,8%	0,5%
02.2017.	100,0%	46,7%	47,3%	5,8%	0,5%
03.2017.	100,0%	46,6%	47,4%	5,8%	0,6%
04.2017.	100,0%	46,7%	47,4%	5,7%	0,5%
05.2017.	100,0%	46,9%	47,4%	5,5%	0,6%

Izvor: CBBiH

3.5. Berze u BiH

Ukupan promet na obje berze u mjesecu junu 2017. godine je iznosio svega 109,2 mil. KM i manji je za 13% od prometa ostvarenog u istome periodu prošle godine. U mjesecu junu 2017. godine na Sarajevskoj berzi je ostvaren promet u iznosu od samo 70,99 mil. KM što predstavlja povećanje u odnosu na promet u istom periodu prošle godine za 72,2% i iznosi 65% ukupnog prometa na berzama u BiH. U mjesecu junu su održane dvije aukcije Trezorskih zapisa FBiH u kojima je prikupljeno 59,9 mil. KM te aukcija Obveznica Kantona Sarajevo u iznosu od 4,3 mil. KM, što zajedno čini 90,5% ukupnog prometa na SASE u ovom mjesecu.

Na Banjalučkoj berzi u mjesecu junu 2017. godine je ostvaren promet u iznosu od 38,2 miliona KM što čini 35% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. U ovome mjesecu promet ostvaren javnom ponudom Obveznica RS je iznosio 25,3 mil. KM i Trezorskih zapisa RS u iznosu od 9,7 mil. KM što predstavlja 92,4% prometa na BLSE. Ukupan promet na BLSE je manji za 54,7% u odnosu na promet u istom mjesecu prošle godine.

Tabela 7: Promet (u KM) na SASE i BLSE u junu 2017.godine

Mjesec	SASE	BLSE	UKUPNO
Jun-15	54.722.757	81.564.132	136.286.889
Jun-16	41.217.128	84.362.902	125.580.031
Jun-17	70.992.887	38.205.576	109.198.463

Izvor: SASE i BLSE

U prvom polugodištu na Sarajevskoj berzi je ostvaren promet u iznosu od 269,9 mil. KM i gotovo ista kao i promet u istom periodu prošle godine (manj za samo 0,2%). Ovo ujedno predstavlja oko 50% ukupnog prometa na BiH berzama. Od ovoga iznosa 10,6 mil. KM se odnosi na Obveznice (Obveznice

Kantona Sarajevo) a 159,86 mil. KM se odnosi na Trezorske zapise FBiH što zajedno čini 63,3% ukupnog prometa na SASE u ovom polugodištu i manji je za 22,4% u odnosu na isti period prošle godine.

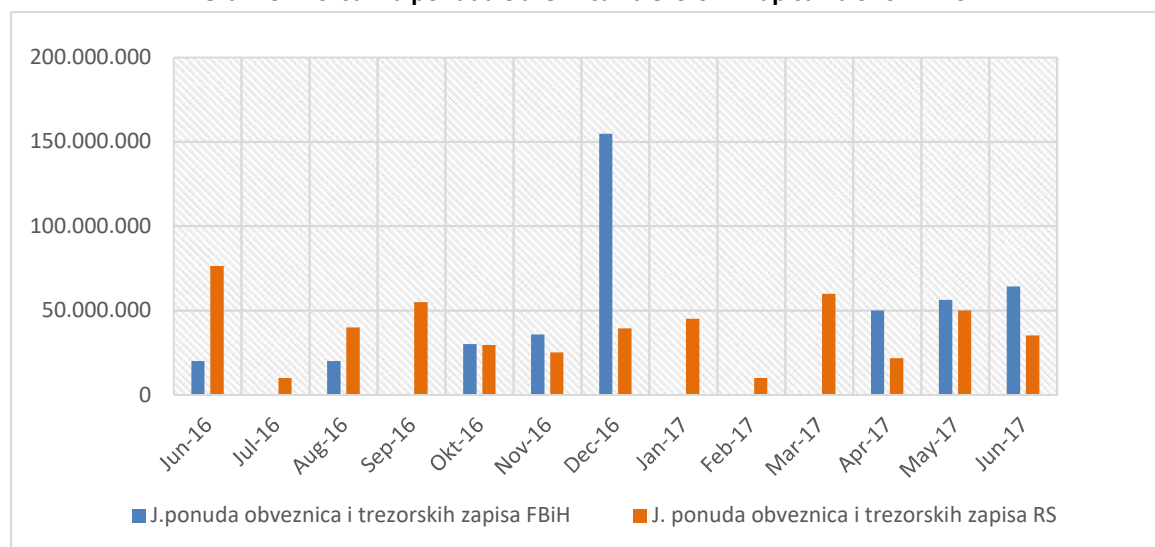
Na Banjalučkoj berzi u prvom polugodištu je ostvaren promet u iznosu od 273,8 mil. KM i manji je minimalnih 0,2% od prometa u istom periodu prošle godine. Od ovoga iznosa na Trezorske zapise RS se odnosi 81,4 mil. KM, na Obveznice RS se odnosi 137,75 mil. KM dok su Obveznice Univerzitet PIM Banja Luka iznosile 3 mil. KM, što zajedno predstavlja gotovo 81% prometa na BLSE u prvom polugodištu. Ukupan promet obveznica trezorskih zapisa je manji za 17,4% nego promet u istom periodu prošle godine.

Tabela 8: Promet (u KM) na SASE i BLSE u prvom polugodištu 2017.godine

Mjesec	SASE	BLSE	UKUPNO
1H2015	156.209.555	136.689.295	292.898.850
1H2016	332.039.519	344.237.330	676.276.849
1H2017	269.587.946	273.841.547	543.429.492

Izvor: SASE i BLSE

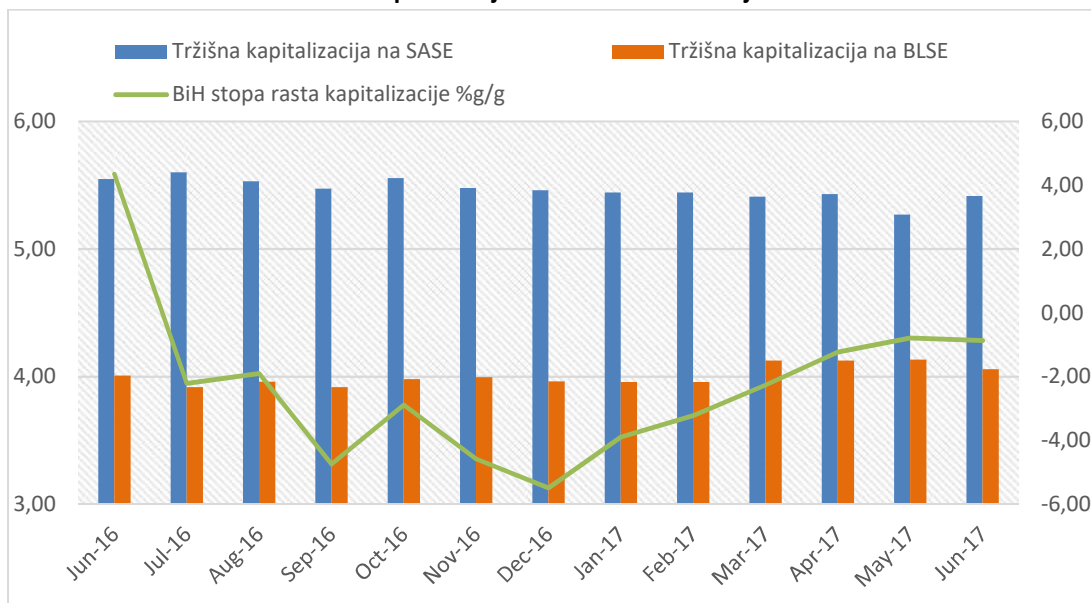
Grafikon 10: Javna ponuda obveznica i trezorskih zapisa na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na Sarajevskoj berzi na kraju mjeseca juna iznosi 5,41 mlrd. KM što predstavlja pad od 2,4% g/g i u ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 57,2%. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi u junu 2017. godine iznosi 4,05 mlrd. KM i bilježi minimalan rast od 1,2% g/g sa učešćem 42,8% u ukupnoj kapitalizaciji. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u junu 2017. godine iznosi 9,47 mlrd. KM i bilježi pad od 0,9% g/g.

Grafikon 11: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM

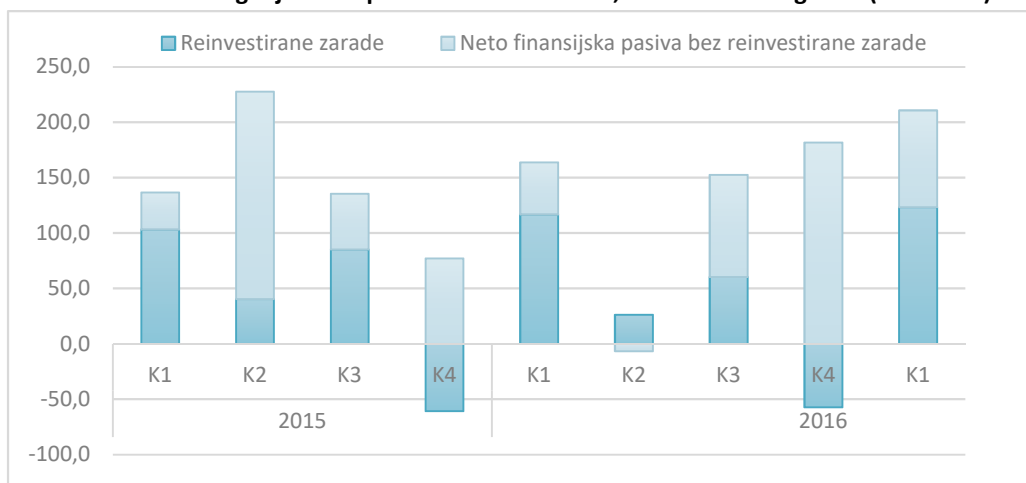
Izvor: SASE i BLSE

4. Strane direktne investicije

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci za prvo polugodište 2017. god.

Ukupna ulaganja u prvom kvartalu 2017. godini su iznosila 210,8 mil. KM (neto finansijska pasiva) i veća su za 28,7% g/g. Od ovoga iznosa, reinvestirane zarade u K1 2017. godini su iznosile 123,4 mil. KM i veće su za 5,6% g/g.

Grafikon 12: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2015.,2016 i K1 2017. godini (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Reinvestirane zarade čine oko 58,5% tj. nešto više od polovine neto finansijske pasive²⁷ i udio u ukupnim ulaganjima se smanjio u odnosu na prošlu godinu u istom periodu kada je iznosio preko 70%.

²⁷ Podaci objavljeni u platnom bilansu za prvi kvartal 2017. godine.

Tabela 9: SDI po kvartalima u 2013, 2014, 2015, 2016. i K1 2017. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013	333,2	182,7	2,1	-50,5	467,6
2014	252,3	202,6	127,2	185,1	767,1
2015	136,7	227,6	135,4	16,5	516,2
2016	163,8	19,7	152,5	124,6	460,6
2017	210,8				

Izvor: CBBiH

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je (09.09.2016. godine) Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima dok je u februaru 2016. agencija Moody's Investors Service potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima”.